

”יומני היקר,

אנחנו נמצאים פה חמישה ימים, אבל נדמה לי שחלפו חמש שנים. אני לא יודעת במה להתחיל, כי כל-כך הרבה דברים נוראים קרו מאז הפעם האחרונה שכתבתי לך. קודם כול, גמרו לבנות את החומה ואיש אינו יוצא או בא. מהיום, יומני היקר, איננו חיים בגטו אלא במחנה – גטו, ועל כל בית תלויה מודעה שבה כתוב בדיוק מה אסור לנו לעשות. למעשה, הכול אסור, אבל הבעיה היא שהעונש על כל עבירה הוא מוות. לא כתוב אם העונש הזה נועד גם לילדים, אבל אני מניחה שהוא חל גם עלינו.”

אווה (בת 13)

”למה בכית בשנתך?” שאלה אותי האיכרה למחרת בבוקר, ”למה דיברת בלשון היהודים?” ניסיתי להתכחש, לספר כי גרתי בשכנות ליהודים ולמדתי מהם כמה מילים בשפתם. האישה מיהרה לחדר הסמוך, חזרה ואמרה: ”הנה לך מעט כסף. קחי את המעיל והנעליים ולכי לך מכאן...”

מה יהיה בסופי? אין אני יכולה לשהות יותר משבועיים או חודש במקום אחד... להסגיר את עצמי, חשבת.

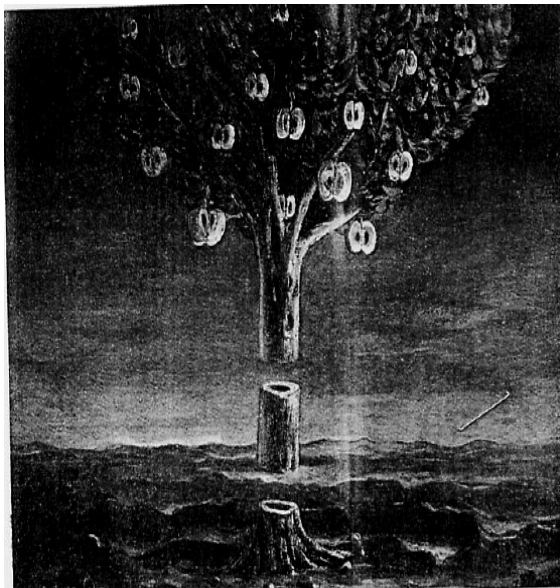
אין בי כוח עוד לשאת את הסבל והפחד. אין טעם להסתתר ולתכנן כל יום תחבולות חדשות, להעמיד פני עליזה ושמחה ולספר סיפורי בדיות. אמסור את עצמי לגרמנים וחסל. פניתי ללכת בדרכי אל היער.

סתיו. האיכרים מכינים מחרשות לחריש, מעמיסים שקי חיטה ונוסעים לשדות. הם ממהרים להספיק לזרוע לפני רדת השלג. עוד מעט ירד שלג עבה, יכסה את השדות וכל היקום ילבש לובן מסנוור. הזרעים יישנו את שנת החורף הארוכה תחת שכבת השלג.

באביב, כאשר השלגים יפשירו וירו את השדות, ינבטו הזרעים ויעלו, החיטה תעלה ובקיץ תיקצר. לפתע עלתה תקווה חדשה בליי. לא אדע מאיין. לחיות! להילחם! לא ללכת לגרמנים! לא להימסר! להמשיך לחפש דרכים חדשות, לצפות ליום שבו תיגמר המלחמה.

אורית קופר, מתוך ”בקצה היער”

דרכו האחרונה / אנדה עמיר-פינקרפלד

יוסף ברגנר

עץ הדעת

הוא הלך לפניהם כה שקט, כמו לחג הוא כיוון צעדי. ”אנה – אן זה נלכה כעת?” שואלים ותמהים ילדיו. ”אנחנו יוצאים לחופשי, ראו, השער נפתח לרווחה. לא לבכות! רק לשיר! רק לשיר! שירי חג ושירים של שמחה!” והרחוב התפרש כמו מרבד לרגלי ילדים יחפים, השרים: ”איננו לבד, צועדים לנופים היפים. כי הדוקטור, הוא לא יעזור ילדים הולכים כאן כולם, הוא איתנו הולך – עד הסוף הוא איתנו לעד, לעולם.”

